

7

จำเลือดในเด็ก

อาการที่ต้องตรวจวินิจฉัย

“ จำเลือดผิดปกติในเด็กมักเกิดจากเกล็ดเลือดทำงานผิดปกติ เกล็ดเลือดต่ำ หรือกลไกการแข็งตัวของเลือดผิดปกติ สาเหตุบางอย่างเป็นมาโดยกำเนิด แต่บางอย่างเกิดขึ้นในระยะหลัง ”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงมาลัย ว่องชาญชัยเลิศ
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

จำเลือดตามตัวเป็นอาการที่พบบ่อยในเด็กวัยซน ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทบกระแทก มักเป็นตามแขนและขา เป็นจำเลือดตื้น ๆ และมีไม่กี่แห่ง

จำเลือดที่ถือว่าผิดปกติ ควรจะพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัย ได้แก่

1. จำเลือดที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ได้กระทบกระแทกมาก่อน
2. มีจำเลือดขนาดใหญ่หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดขึ้นที่บริเวณลำตัว
3. จำเลือดมีลักษณะคล้ำได้โตแข็งตรงกลาง
4. จำเลือดเกิดขึ้นร่วมกับอาการเลือดออกผิดปกติอื่นๆ เช่น จุดเลือดออกสีแดงตามตัว เลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน เป็นต้น
5. มีอาการร่วมอื่นๆ พร้อมกับมีจำเลือด เช่น ไข้ ซีด ปวดข้อ ปวดกระดูก ข้อบวม
6. มีประวัติสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคเลือด หรือมีอาการเลือดออกง่าย หยุดยาก

คนที่พาเด็กไปพบแพทย์ควรเป็นคนที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และทราบประวัติของเด็กเป็นอย่างดี เนื่องจากแพทย์จำเป็นต้องทราบข้อมูลหลายอย่างเพื่อประกอบการวินิจฉัย ได้แก่

1. อาการร่วมที่เกิดขึ้นพร้อมกับจำเลือด
2. การเจ็บป่วยในอดีต
3. ยาที่รับประทานประจำ
4. ประวัติเลือดออกผิดปกติในอดีต ทั้งที่เกิดขึ้นเองหรือเกิดหลังจากมีบาดแผล
5. ประวัติโรคเลือดในครอบครัว
6. ประวัติพ่อแม่แต่งงานในเครือญาติ

ส่วนใหญ่สาเหตุของจำเลือดผิดปกติในเด็ก มักเกิดจากเกล็ดเลือดทำงานผิดปกติ เกล็ดเลือดต่ำ หรือกลไกการแข็งตัวของเลือดผิดปกติ สาเหตุบางอย่างเป็นมาโดยกำเนิด แต่บางอย่างเกิดขึ้นในระยะหลัง ซึ่งการรักษาจะต้องรักษาตามสาเหตุ

เด็กคนใดที่แพทย์วินิจฉัยว่ามีจำเลือดผิดปกติ จะมีความเสี่ยงที่จะมีเลือดออกผิดปกติจากอวัยวะต่างๆ ได้มากกว่าเด็กทั่วไป อวัยวะที่สำคัญคือสมองและทาง

เดินอาหาร การดูแลเด็กเหล่านี้จึงต้องระมัดระวังในเรื่องการเกิดบาดแผล หรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจทำให้เกิดเลือดออกได้ง่าย เด็กเหล่านี้ควร

- หลีกเลี่ยงการเกิดบาดแผลและการกระทบกระแทก ห้ามเล่นกีฬาที่มีการปะทะ ห้ามปีนป่ายที่สูง ห้ามซ้อนท้ายจักรยานยนต์

- หลีกเลี่ยงการผ่าตัด การทำฟัน การถอนฟัน หากเกิดกรณีจำเป็น เช่น ใส่ดิ่งอักเสบ ปวดฟัน ต้องไปรับการรักษาในโรงพยาบาลที่สามารถรักษาภาวะเลือดออกผิดปกติของเด็กได้ด้วย

- ใช้แปรงสีฟันที่มีขนแปรงอ่อนนุ่ม หรือใช้ไม้ฟันสาลี่ถูฟัน หลีกเลี่ยงอาหารที่แข็ง

- ไม่ควรแคะจมูกหรือขี้จุกมูก สั่งน้ำมูกเบาๆ

- อย่าซื้อยาให้ผู้ป่วยกินเอง เพราะยาบางชนิดอาจทำให้เด็กเสี่ยงต่อการเกิดเลือดออกผิดปกติมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาพวกแอสไพริน ยาตราหัวสิงห์

- เมื่อมีอาการต่อไปนี้เกิดขึ้น ให้รีบพาผู้ป่วยไปพบแพทย์ทันที ได้แก่

1. มีจ้ำเลือดเกิดขึ้นใหม่โดยไม่ได้กระทบกระแทกมาก่อน

2. มีอาการเลือดออกผิดปกติอื่นๆ เช่น จุดเลือดออกสีแดงที่ผิวหนัง เลือดออกตามไรฟัน เลือดกำเดา อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระสีแดงหรือดำ ปัสสาวะมีสีแดง

3. ปวดศีรษะ ซึ่มลง อาเจียน ตามัวเห็นไม่ชัด

เด็กสามารถรับประทานอาหารได้ทุกชนิดตามที่ต้องการ ไม่มีข้อแสดง เพียงแต่ควรหลีกเลี่ยงการเคี้ยวอาหารแข็งมากๆ เพราะอาจทำให้เกิดเลือดออกจากปากหรือเหงือกได้

